

Препорука – Невена Милосављевић

ВЕНАЦ БЕСМРТНОСТИ ЗА ЧАКОРСКУ ВИЛУ

„Покољење за пјесму створено
виле ће се грабит о вјекове
да вам вјенце достојне саплету
ваш ће примјер учити пјевача
како треба с бесмртношћу зборит.“

– П. П. Његош

Драма као жанр, који је настао још у петом веку пре нове ере, кроз време је мењала своју форму, али основни закони драме опстали су све до данашњих времена. С времена на време, писци посегну за новим поступцима стварајући на тај начин хибридне жанрове који у себи прожимају више жанрова, те тако добијамо јединствену целину која бива посебна како по својој садржини, тако и по форми. И управо пред нама имамо једно такво дело, носећи жанр је драма, а по својим карактеристикама у појединим деловима епски спев, док у другим лирски роман историјског контекста. Недељка Неда Ђукић са њеном драмом „Вила са Чакора“ враћа епску ноту савременом стваралаштву, стављајући у средиште интересовања један догађај, из не тако давне прошлости, када су два арнаутска младића убила српску девојку Бранку Ђукић на планинском превоју, док је журила ка катуњу куда јој је била породица. Тај догађај је уздрмао читаву бившу Југославију и ујединио све

Србе, али и многе друге народе да подрже Бранкиног оца Рада који је осветио своју ћерку убивши једног од оптужених младића у судници. Овај догађај сам по себи има епску конотацију и опеван је у многим епским песмама које се и данас певају уз гусле и значајан је као пример српског усуда кроз векове — да страдамо само зато што смо Срби. Убиство девојке Бранке био је само наговештај онога што ће се дешавати на простору Косова и Метохије осамдесетих и деведесетих година, али и потврда онога што се српском живљу дешавало још од краја Другог светског рата, када су албански појединци убијали Србе на њиховим имањима, отимали девојке, претили и уништавали српска имања. За време последњег рата, а касније и погрома 2004. године када су поред живља страдале и светиње, јасно је да сан о суживоту смо само сањали ми, док су други будни ковали своје планове о Великој Албанији и писали лажну историју, цамијајући цркве, прекрајајући легенде, претварајући Гојковицу у Розафу, Скендербега у албанског јунака, избацујући метох из пуног назива нашег вековног огњишта Косова и Метохије. И о томе Неда Ђукић у својој књизи пише, где трагедију личне судбине она преноси на колективно, сећајући се још библијских пророка да ће праведници и изабрани увек бити прогоњени због вере. Оно што је такође новина у самом драмском тексту су прозни делови који представљају обраћања учесника Чакорског меморијала окупљенима, а њих често прате епске песме, као поетска подлога за дочаравање трагичне, али и херојске атмосфере која прожима читаво дело. Херојски чин српске девојке која по цену смрти чува своју част, отац који освећује своју ћерку, освећу-

јући тако ћерке свих очева које су убијене или обешчашћене само зато што су биле Српкиње. Угасио се један невини живот, снови о будућности, родитељске сузе су потекле низ хајдучке траве и скамениле се у спомен који Раде исклеса за своју кћер, да на превоју сведочи о бесмртности двају највећих људских врлина: части и храбрости. И Недина драма је сведочанство, спомен тим непролазним врлинама, а Неда као потомак часних и храбрих Ђукића узнесе их пером у вечност, да свако ко у рукама буде држао ову књигу да се сећа Његошевих речи: „Свак је рођен да по једном умре, част и брука живе довјека“.

Лепоти ове драме су својим епским песмама и говорима допринели многи књижевници и братственици: Радомир Пуцо Драгићевић, Милан Б. Портић, Бранко Бато Крковић, Жарко Бојић, Ружица Раденовић Гојковић, Милан Р. Додеровић, проф. др Славољуб Ђукић, Борисав Голубовић, Горан Киковић, Слободан Чуровић, Момир О. Баковић, Михаило Микан Перовић, Радослав Раде Петричевић, Зорица Марковић, Бранислав Брано Оташевић, Давид Лалић, Новак Вујачић, Милан Б. Портић, Милован Мишо Кубуровић, Веселин Симоновић, Гојко Кнежевић, Никола Нензић, Дарко Јововић, Василије Васко Јанковић...

Ауторка је на овај начин окупила око једне теме постојећи материјал, показавши колико је трагедија Бранке Ђукић закупљала пажњу деценијама и још увек закупља.

Али највећи допринос лепоти драме је управо ауторкин, својим стихоумећем и вештином прозног приповедања створила је и сама један меморијал међу корицама књиге, која уз одређена прилагођавања може се извести

и на позоришним даскама. Дидаскалије које нису писане на уобичајени начин сличне су онима у Ковачевићевом „Професионалцу“, где се симболика измешта ван самог текста, те претреса многе легенде, обичаје, однос очева и синова, страховладе режима; код Неде, то такође прелази у једну филозофију живота који гаји исте оне принципе као из времена старогрчке драме.

Вечите дилеме, питања живота и смрти, врлине и узроци човекова пада остају и опстају кроз столећа у сфери интересовања. Његош је непресушни извор инспирације и његови стихови су ванвременски, па и сама ауторка водивши се његошевском мишљу у стиховима песме „Част и образ“, каже:

„Понос тиња, са мрамора зрачи,
Част и образ од бола су јачи,
Благо оном кога племе жали
И за душу воштанице пали
Рајска му се отворила башта
Тај родити имао се рад шта“.

И доиста, имао се „рашта и родити“ кад има ко да га спомиње и слави и ко се поноси његовим достојанством.

